

ברבימ"ץ כאן (ד"ה כפירותיו) שכתב דקופה בקופות דמאי, וכנראה אזיל בשיטת הראב"ד.

ישוב האחרונים לדעת הרמב"ם דבדמאי
חייב בס"ס, וקושית הגרע"א מדין הקלין
שבמדאי, וישובו

ובעיקר קושית הראב"ד על הרמב"ם דאמאי חייב להפריש ברישא הא הוי ספק ספיקא. כתבו המהר"י קורקוס (בתירוץ הב') הכס"מ והרדב"ז ליישב שיטת הרמב"ם, דבדמאי כיון שעיקרו נתקן מספק דהא רוב ע"ה מעשרין ומ"מ החמירו לחוש למיעוט, מהאי טעמא נמי אחמור בהו למיחש אפי' לספק ספיקא.

ובתוס' רעק"א כאן (אות כ"ט) הקשה על זה, דהא במתני' דהקלין שבדמאי (פ"א מ"א), פירשו הרמב"ם והרע"ב דפטורין מינין דהתם מטעם ספק ספיקא, [חד ספק אם עישרו או לאו, ואפילו אם לא עישרו שמא בא מן ההפקר ואי"צ כלל לעשר] וחזינן דאף דמאי פטור בספק ספיקא.

וכתב הגרע"א ליישב, דהתם איכא חד צד שהם פירות שלא באו כלל לידי חיוב מעשר, דשמא באו מן ההפקר, ובכהאי גוונא לא אחמור רבנן, אבל כאן לכל הצדדים עיקרו היה חייב במעשר, רק הנידון אם הפרישו כבר או לא, ובכה"ג החמירו רבנן לחוש אפילו למיעוט כעיקר תקנת דמאי.

אמנם הקשה ע"ז, דאכתי יש צד שהחליפן בפירות עובדי כוכבים דפטורין לגמרי ממעשר לשיטת הרמב"ם, וא"כ אכתי הוי כקלין שבדמאי דאיכא ס"ס ולצד אחד פטורין

לגמרי, ועיין בתפארת ישראל כאן מה שכתב ליישב על פי כללי ספק ספיקא.

תירוץ המהר"י קורקוס לשיטת הרמב"ם
וע"ע מהר"י קורקוס שכתב עוד ליישב
שיטת הרמב"ם מקושית הראב"ד,
דדמאי לא חשיב ספק משום דאחר שתקנו
חכמים להפריש כבר הוי חיוב ודאי.

ולפי זה צריך לומר דמה שכתב הרמב"ם
(פ"א מ"א) דטעם פטור הקלין
שבדמאי משום ס"ס, היינו דמעיקרא לא
תיקנו במינים אלו חיוב דמאי משום כך,
אבל בספק שנולד אחר התקנה לא חשיב
ס"ס ודו"ק.

עוד תירץ המהר"י קורקוס דלא חשיב ס"ס
משום דקרוב לודאי שהחליף הקופות
כיון שמביאין לטוחן קופות הרבה ולאו
אדעתיה ומתחלפות, ולתירוץ זה לא קשה
כלל מהא דהקלין שבדמאי.

אוצר החכמה

אם חיישינן בנכרי שהחליף בשביעית
הקשה בתוס' אנשי שם, אמאי לא תני בנכרי
דחושש לשביעית, ותירץ דלענין
מעשר אין מועיל ס"ס, אבל לענין שביעית
מועיל ס"ס, ספק אם החליפן או לא, ואפי'
החליפן שמא החליפן בשל שישית.

ותירוץ זה מועיל לשיטת הכס"מ והרדב"ז
וב' יישובים הראשונים במהר"י
קורקוס, דבאמת יש כאן ס"ס, אבל ליישוב
האחרון שכתב המהר"י קורקוס דנקטי'
דקרוב לודאי שהחליפן, לא יועיל תירוץ זה.